

FALSTERBO KYRKA

FALSTERBO KYRKA

EN MEDELTIDA SKATT VID HAVETS RAND

Längst ute på Falsterbonäset, där havet aldrig känns långt borta, reser sig Falsterbo kyrka – en fascinerande medeltidskyrka helgad åt Sankta Gertrud (ett av medeltidens viktigaste och populäraste helgon som ofta avbildas med en kyrka i handen). Bakom kyrkans vitkalkade murar döljer sig en historia som sträcker sig över närmare 800 år.

De äldsta delarna av kyrkan uppfördes troligtvis under 1300-talet, sannolikt i tegel vilket var ett modernt och prestigefyllt byggmaterial. Kyrkan byggdes i gotisk stil med tak försedda med munk- och nunnetegel (det är dock oklart när detta tegel lades),

men har genom århundradena byggts om och förändrats.

Ett av kyrkans äldsta föremål är Kristofferskåpet från slutet av 1300-talet som tros ha Meister Bertram från Minden som upphovsman.

Kristoffer, vars namn betyder han som bär Kristus, led martyrdöden genom halshuggning på 200-talet och blev tidigt helgonförklarad. På skåpsdörrarnas insidor finns ovanligt välbevarade målningar, som bland annat föreställer just Kristoffers halshuggning.

Statyn den franska Madonnan finns att se framme i koret. Madonna är en omskrivning för Jungfru Maria och i tidiga skrifter framgår att Falsterbo kyrka en gång kan ha varit helgad åt just Maria.

Ett annat blickfång är dopfunten från 1300-talet. Huggen i sandsten vittnar den om kontinuitet: här har människor burit sina barn till dop i århundraden. Den är tillverkad av natursten och den åttasidiga cuppan (den övre delen) är dekorerad med reliefer och har ett trälock av ek. Locket är prytt med akantusblad och handtaget är format som en pinjekotte. Dopfatet från 1910 är i mässing.

Från kyrkans valv hänger ett votivskepp, en fregatt, som skänktes till kyrkan 1878 från stadens tidigare borgmästare Lorens Cronsioe.

Predikstolen, troligen från mitten av 1500-talet, är ett praktstycke i skuret trä med reliefer i renässansstil. Att den pla-

cerades mitt i kyrkan var helt enkelt för att församlingen skulle kunna höra när prästen talade.

Mittemot predikstolen, vid den norra väggen, finns den gamla orgelläktaren från 1769 med den fortfarande fullt spelbara 1700-talsorgeln, en piporgel. Den är tillverkad av snickaren och byggaren Andreas MalmLöf i Malmö. Det senaste tillskottet i kyrkorummet är orgeln som invigdes år 1976 och är byggd av A Mårtensons orgelfabrik i Lund. Or-

gelfasaden är dock äldre, den skars ursprungligen av Falsterbosnickaren Orvar Kristersson för en orgel som tillkom 1925. Orgeln från 1976 har 22 stämmor och 2002 byggdes den om till en hybridorgel och sammankopplades

med ett digitalt spelbord i koret. I koret står även en Allen-digitalorgel från 1993 som är tillverkad i USA.

Kristofferskåpet med sina välbevarade målningar visar helgonet Kristoffer med Jesusbarnet på sina axlar. Det är ett av de äldsta föremålen i kyrkan.

Kristus i mitten med Jungfru Maria till vänster och S:t Laurentius (Lunds stifts skyddspatron) till höger pryder sidoaltarskåpet.

Kormattans detaljrika mönster symboliserar vågor, sand, vind och bärnsten.

Det vackra altarskåpet, ett så kallat flygelaltare, av ek är ett av de förnämsta medeltida altarskåpen i Skåne. Det består av två skåp, ett inre med korpus (mittparti) och två flygeldörrar, samt ett yttre skåp som bildar en ram runt det inre skåpet. Det har tidigare tillskrivits Hermen Rode men nyare forskning menar att det snarare är ett verk från 1470-1480-talet och tillverkat i Mecklenburg. När altarskå-

pet öppnas ses bland annat Maria med Jesusbarnet som står på en månskära och är omgiven av solstrålar och en molnkrans av änglar.

Sidoaltarskåpet, från norra Tyskland tillverkat någon gång mellan 1450 och 1550, är tillverkat i ek och består även det av korpus med flygeldörrar.

Dopfunten, huggen i sandsten, är från 1300-talet. Locket handtag är format som en pinjekotte.

På korpus syns tre snidade skulpturer föreställande Kristus i mitten med Jungfru Maria till vänster och S:t Laurentius, (Lunds stifts skyddspatron) till höger.

De tre figurerna till vänster om det stora altarskåpet föreställer Den bedjande prinsessan (tillverkad någon gång mellan 1509 och 1522 som en del av en S:t Görangrupp av den nordtyske skulptören Henning Roleves verkstad), Den franska Madonnan (1400-tal) och Madonnan med Jesusbarnet (tillverkad någon gång mellan 1450 och 1499).

Den detaljrika kormattan från 1991 drar verkligen blickarna till sig. Komposition och vävning står Anna Maria Hoke och Hans Mannehagen för. Inspirationen är doppsalmen "O Jesu, döpt i Jordan-flod".

Bland motiven syns fisken (en gammal kristen symbol), havet i stiltje med sol, storm och drivande vågor med fykande sand och bärnsten.

Sommaren 2026 fick skattkamma-

ren av inventarier ett uppskattat tillskott då kyrkans nya kalk, designad och tillverkad av den lokale ädelsmeden Magnus G:son Liedholm, invigdes. Kalken är smidd i silver och har böljande former som påminner om havets vågor och sandens organiska former med ett mittparti, nod, av bärnsten (som plockats på stränderna i området).

Så skrevs ytterligare ett stycke historia

längst ute på Falsterbonäset, i Falsterbos vackra kyrka där generation efter generation samlats till mässa, dop, bön och avsked – och fortsätter att göra än i dag.

2026 invigdes Falsterbo kyrkas nya kalk tillverkad av den lokale ädelsmeden Magnus G:son Liedholm.

KYRKORNA I NÄSETS PASTORAT

Höllvikens församling

Stora Hammars kyrka

Håslövs kyrka

Skanörs kyrka

Stora Hammars gamla kyrka

Rängs kyrka

Falsterbo kyrka

Svenska kyrkan | Näsets pastorat

[SVENSKAKYRKAN.SE/NASETS-PASTORAT](https://svenskakyrkan.se/naSETS-pASTORAT)